

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง The Development of Creative Tourism Potentiality in Phatthalung Province

Received: June 14, 2024

Revised: July 25, 2024

Accepted: August 01, 2024

นารีภรณ์ ศรีจาริต¹ ชวลีย์ ณ ถลาง² เสรี วงษ์มณฑา³
และชษุณะ เตชคณา⁴

Nareeporn Sricharit, Chawalee Na Thalang, Seri Wongmontha
and Chusana Techakana

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รวมจำนวน 22 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดพัทลุงมีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว พบว่า มีทะเลน้อย ล่องแก่งอำเภอบำพะยอม มโนราห์ หนังตะลุง วง และวัดต่าง ๆ 2) ด้านการรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมจังหวัดมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก 3) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ และมีการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ 4) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า เทศบาลมีนโยบายให้ชุมชนต่าง ๆ มุ่งเน้นให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน เพื่อนำมาแปรรูปและเพิ่มมูลค่าให้กับขยะและสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ 2) การจัดทำมีไกด์ประจำท้องถิ่นหรือภาคีท้องถิ่น 3) การพัฒนารูปแบบแอปพลิเคชัน (Application) 4) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ 5) การพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางเดินทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้ในการออกแบบพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว, การพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

¹ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา;
Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao; E-mail: nareepom.sr@skru.ac.th

² หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา;
Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao; E-mail: ajamchawalee@gmail.com

³ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา;
Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao; E-mail: ajarnseri@gmail.com

⁴ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ;
Marketing Communication, King Mongkut's University of Technology North Bangkok; E-mail: Jusanat@kmutnb.ac.th

ABSTRACT

In this research investigation, the researchers examine the development of creative tourism potentiality in Phatthalung province and propose guidelines for the development of creative tourism potentiality in Phatthalung province.

The method of qualitative research was employed. Data were collected using the technique of in-depth interview from five groups of twenty-two key informants: the public sector, the private sector, the community sector, academics, and groups of people with various occupations. Data were analyzed using the technique of content analysis.

Findings show that the creative tourism potentiality in Phatthalung province can be divided into the following four aspects. (1) Tourist attractions: There are Tale Noi, rafting at Pa Payom district, manohra, shadow play, palaces, and temples. (2) Tourist carrying capacity: Overall, the province has a high tourist carrying capacity. (3) Management: A group of business operators was formed as well as their networks at a district and provincial level. (4) The environmental management: The municipality has a policy for communities to focus on household waste separation for waste processing and value addition. Organic farming is also supported. Guidelines for the development are as follows: (1) fostering cooperation between various agencies; (2) providing local tour guides; (3) developing an application; (4) organizing creative tourism activities; and (5) developing and improving travel routes to access tourist attractions. This research investigation can be used for tourism planning and adapted for designing and developing creative tourism activities for all sectors concerned for future benefits.

Keywords: Potentiality, Tourism Development, Creative Tourism

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน “การท่องเที่ยว” เป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของโลก มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยองค์การการท่องเที่ยวโลกของสหประชาชาติ (United Nation World Tourism Organization: UNWTO) ได้พยากรณ์ไว้ว่าในปี พ.ศ. 2573 จะมีนักท่องเที่ยวนานาชาติออกเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลกจำนวน 1,800 ล้านคน ซึ่งจะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในทวีปยุโรปจำนวน 717 ล้านคน และเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จำนวน 535 ล้านคน ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่โดดเด่นแห่งหนึ่งในภูมิภาคแถบนี้ (World Travel and Tourism Council [WTTC], 2017)

การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หน่วยงานหลายแห่งของไทยกำลังให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในปัจจุบัน คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดมาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับชุมชนในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นป้อนสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของ

นักท่องเที่ยว (Richards & Raymond, 2000, as cited in Wurzbarger, 2010) ครอบคลุมยุคใหม่ต้องการเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของกลุ่มผู้มีรายได้สูง และกลุ่มผู้นิยมใช้ชีวิตกลางแจ้งและกิจกรรมผจญภัย (Tourism Authority of Thailand [TAT], 2018) ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านผู้ประกอบการบริการนำเที่ยวและเครือข่ายท่องเที่ยว ควบคู่กับการพัฒนาสินค้าเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าทางการท่องเที่ยวด้วยการสร้างสรรค์เรื่องราวบนรากฐานของชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และการรับฟังเสียงของนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาแนวคิดชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุน การสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อยอดในชุมชน โดยการออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้คำแนะนำสร้างสรรค์สินค้า เพื่อดึงความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) จึงเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว (UNESCO, 2006)

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ทั้งแหล่งอารยธรรมและแหล่งประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่า มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้นยังคงรักษาเอกลักษณ์ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นสืบทอดมาถึงปัจจุบัน อีกทั้งมีผู้คนที่มีวิถีการใช้ชีวิตที่โดดเด่น มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลังได้ อีกทั้งจังหวัดพัทลุงได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแนวทางการพัฒนาที่ 3 คือ พัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน หนุนเศรษฐกิจชุมชน เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการกับการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ มีมาตรฐานปลอดภัย และแข่งขันได้ ซึ่งจะมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดการการท่องเที่ยวแบบพัทลุงธานี วิถีเมืองลุง ในชุมชน ตามรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน (เรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี เรียนรู้ชีวิตของเมืองลุง อาหารพื้นบ้าน และเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2566)

จากความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญและต้องการศึกษาเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีความสำคัญในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเข้ามาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO, 2006) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยชุมชนจะจัดกิจกรรม

การท่องเที่ยวอย่างกลมกลืน และสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชน ในมิติของการเรียนรู้และการทดลองปฏิบัติและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนี้ ชุมชนจะต้องสามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่าง 1) การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน 2) ผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน นอกจากนี้ รวมถึงการจัดให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว โดยเน้นการเรียนรู้ การศึกษาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งอาจนิยามได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณค่าและเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้นำทุนทางวิถีวัฒนธรรมและธรรมชาติมาสร้างโอกาสให้กับผู้มาเยือน ในการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่มาเยือน และเป็นการท่องเที่ยวแบบไม่แยกส่วนระหว่างผู้มาเยือนกับชุมชน

ภัษมณี แก้วสง่า และนิศาชล จำนงศรี (2555) ได้นิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการสร้างคุณค่าด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวโดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน และเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว และการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. หรือ DASTA ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

สรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตที่แท้จริงของคนท้องถิ่น โดยนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมและจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่นผ่านการพูดคุย สนทนา และผ่านกิจกรรมทดลองปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้และความเข้าใจที่ดี อีกทั้งยังก่อให้เกิดความผูกพัน จำจด และประทับใจระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว

ศักยภาพการท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนา การปรับปรุงที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตัววัดศักยภาพ แล้วนำมาเปรียบเทียบกันในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญ ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถเลือกพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพความเข้าถึงของแหล่ง

ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งการส่งเสริมหรือการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วน ดังนั้นการกำหนดปัจจัยการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปใช้ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างแม่นยำ และแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่เหมาะสมต่อไป (สุภาภรณ์ หาญทอง, 2543)

การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องครอบคลุมองค์ประกอบศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ สถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว 2) ศักยภาพด้านการรองรับนักท่องเที่ยว คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และศักยภาพในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว 3) ศักยภาพในการบริหารจัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ 4) ศักยภาพด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การพิจารณาว่าองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

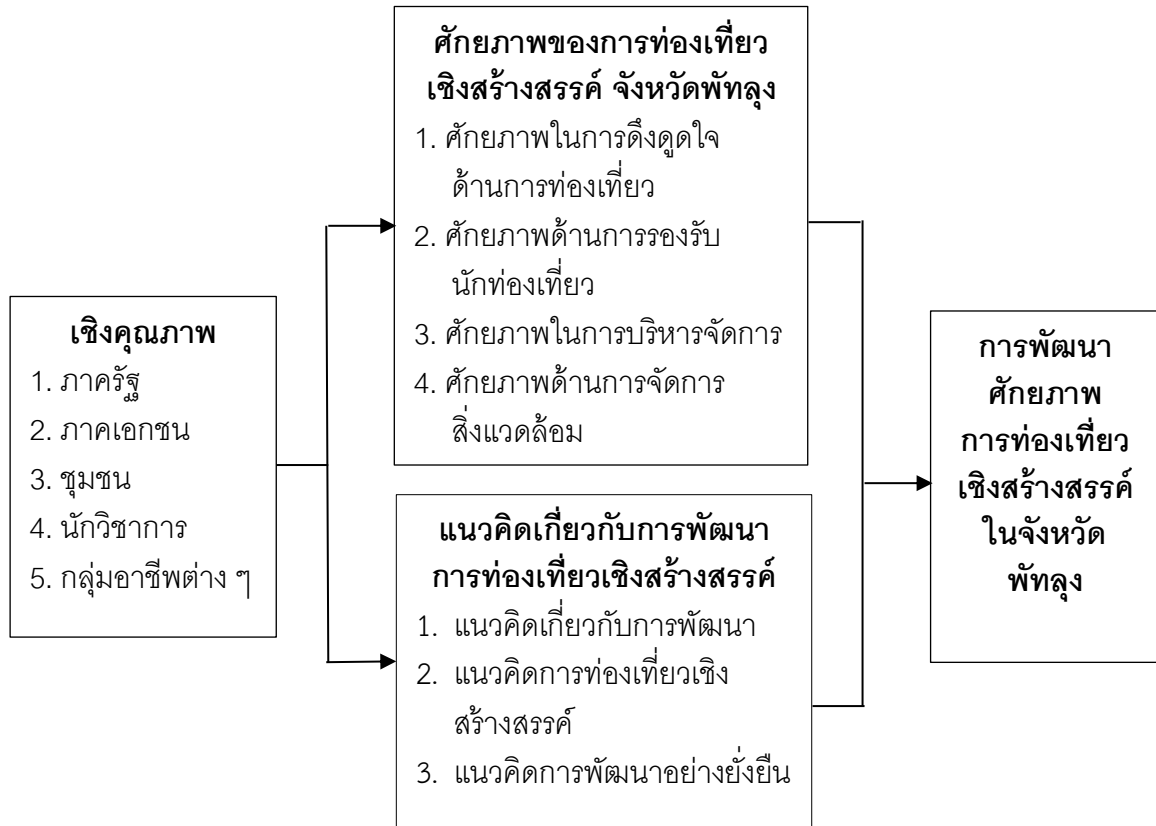
Techakana (2021) ศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลสมการเชิงโครงสร้างเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคิดสร้างสรรค์ยินดีจ่ายในราคาที่สูงขึ้นเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่พวกเขามีศักยภาพในการสร้างสรรค์ พวกเขาชอบผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์ระดับอาวุโสในท้องถิ่นมากกว่าผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์รุ่นเยาว์ พวกเขาแสวงหากิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ต้องการบริการสนับสนุนในจุดหมายปลายทางที่สร้างสรรค์ ในการเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าดึงดูดสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สถานที่นั้น ๆ จะต้องนำเสนอการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ให้นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เพลิดเพลิน ด้วยการทดสอบทางสถิติแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝงทั้งสี่มีความสัมพันธ์กันและทำให้เกิด ความสัมพันธ์ของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยต้องรู้วิธีการใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย

เสรี วงษ์มณฑา (2564) ระบุไว้ในบทความวิชาการเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: นวัตกรรม การเคลื่อนขยับของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกำลังเติบโตขึ้น ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวมีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่มีนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงและปานกลางอย่างแต่ก่อนเท่านั้นที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวรายได้น้อยในตลาดล่างก็มีความสนใจเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่ได้สนใจแต่เพียงไปดูและไปเรียนรู้ที่ไม่มีการทำกิจกรรมใด ๆ ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสร้างสรรค์เพื่อทดสอบศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเอง พวกเขาต้องการมีส่วนร่วมการใช้ชีวิตของคนในชุมชน เป็นโอกาสให้ท้องถิ่นที่ไม่มีทุนทางโครงสร้าง แต่มีทุนทางวัฒนธรรม สามารถใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ทั้งด้านการเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี งานศิลปหัตถกรรม การแสดง

การทำอาหาร การละเล่น กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนได้ โดยการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยว เป้าหมายสำหรับการร่วมกิจกรรมการสร้างสรรคโดยการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องเป็นความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐผู้ให้นโยบายและให้บริการสนับสนุนการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาคเอกชนที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมการสร้างสรรค ภาคชุมชนที่จะเป็นผู้สอนผู้นำกิจกรรมการสร้างสรรค โดยมองว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวเชิงสืบสานที่จะดำรงวัฒนธรรมที่แท้จริงของท้องถิ่นให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

วันวิสาข พุทธบูชา อธิษฐาน และคณะ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังอย่างมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดตรังมีมากมายหลายแห่งครอบคลุมทั้ง 10 อำเภอ นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้ความคาดหวังและการรับรู้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดตรัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน คาดหวังในด้านของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์มากที่สุด และด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้จากประสบการณ์จริง แต่สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวแล้วกลับไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านค้าชุมชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่คอยให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารยังมีไม่เพียงพอ ในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม นั้น คณะผู้วิจัยสามารถออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนที่จะร่วมช่วยกันพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนให้มีความยั่งยืน ตั้งแต่การวางแผน การคิดวิเคราะห์ การลงมือปฏิบัติ และการควบคุมดูแล

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง มี 5 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 22 คน ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ผู้แทนภาครัฐ คือ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง และสำนักงานพัฒนาชุมชน จำนวน 4 คน
2. หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านอาหารของที่ระลึก ผู้ประกอบการด้านที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจการขนส่ง ผู้ประกอบการร้านอาหารและเครื่องดื่ม ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 4 คน
3. ภาคชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 4 คน
4. นักวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการ อาจารย์ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 2 คน
5. กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกระจุต กลุ่มผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มแกะรูปหนังตะลุง กลุ่มร้อยลูกปัดมโนราห์ กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวสังข์หยด กลุ่มย้อมผ้าสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าไหมคมลานข่อย จำนวน 8 คน

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากแนวคิด มาออกแบบการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะ

ได้ทราบถึงความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured) ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) พบว่ามีข้อคำถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้อย่างครบถ้วน จากนั้นนำไปตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นคำถามแบบกึ่งมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 กลุ่ม คือ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 4 คน ภาคเอกชน จำนวน 4 คน ภาคชุมชน จำนวน 4 คน นักวิชาการ จำนวน 2 คน และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จำนวน 8 คน

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจาก 5 ภาคส่วน คือ หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ภาคเอกชนที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ตัวแทนจากชุมชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพัทลุง นักวิชาการ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้างและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลส่วนนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยค้นคว้ารวบรวมเอกสาร วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ศึกษาจากความคิดเห็นในภาพรวมที่มีต่อการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงที่ถือว่าเป็นปัจจัยกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ (Key Factor) ที่จะสามารถก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม จากนั้นนำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประมวลผลการวิจัยต่อไป โดยอธิบายยืนยันความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบสามเส้าโดยการตรวจสอบข้อมูลจากการเอกสารและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จนข้อมูลอิ่มตัว รวมจำนวน 22 คน ซึ่งสามารถตอบประเด็นคำถามวิจัย

ครอบคลุมทุกข้อ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามข้อคำถามออกเป็น 4 ด้านหลัก ดังนี้

1. ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติอย่างมาก มีทั้ง “เขา ป่า นา เล” และการท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอมีความโดดเด่นและแตกต่างกันออกไป เช่น อำเภอกงหรา มีการท่องเที่ยวควนนกเดิน ภูเขาใหม่ ภูรังแจ่ม ควนมอญ อำเภอป่าพะยอม มีการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ล่องแก่งที่หอนานมดแดง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อน การท่องเที่ยวชาติพันธุ์ เช่น การดูเผ่าซาไก อำเภอเขาชัยสน แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ มโนราห์วัดท่าแค มีการไหว้ครุมนโนราห์ ซึ่งค่อนข้างโดดเด่น เพราะยูเนสโกขึ้นทะเบียนโนราห์เป็นมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมฯ จะเป็นแลนด์มาร์คให้นักท่องเที่ยวร่วมโนราห์ได้ ส่วนหนังตะลุงมีแต่ไม่โดดเด่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีนโยบายที่จะยกระดับให้มีงานประเพณีประจำปีหนังตะลุงทุกเดือนธันวาคม ต่อไปควรจะต้องสนับสนุนหนังตะลุงควบคู่ไปกับมโนราห์

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ วัดเจ้าเมือง ทั้งวังเก่า และวังใหม่ ที่ลำปำ ถ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาจะเป็น วัดเขาอ้อ เป็นตำหนักศิลาที่มีคุณค่า เป็นมรดกที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง นอกจากนั้น จะมีถ้ำสุมนิ และวัดคูหาสวรรค์ เป็นยุคเก่าแก่หลายร้อยปี ส่วนวัดเขียนบางแก้ว ถือว่าเป็นโบราณสถาน และเป็น 1 ใน 4 ที่มีเจดีย์ของภาคใต้ และมีเมืองเก่าชัยบุรี มีซากกำแพงของเมืองเก่า

เทศกาล งานประเพณี และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ เทศกาลข้าวใหม่ปลามัน (กินข้าวริมเล) ปีละครั้งประมาณเดือนตุลาคมจัดที่ริมทะเล เทศกาลกินปลาหัวโหม่ง เดือนมิถุนายนที่อำเภอบางแก้ว งานกินร้อยปล่อยล้าน (กินกึ่งก้ามกราม) เดือนกันยายน และนอกจากนี้ ยังมีประเพณีแข่งโพนลากพระ ส่วนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ กิจกรรมการล่องแก่ง ล่องเรือดูนก การจักสานกระจูด ทำผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ เป็นต้น

จังหวัดพัทลุงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือ มีความเป็นบ้านทุ่ง ไม่ปรุงแต่ง เพราะยังมีความเป็นธรรมชาติอยู่สูงมาก โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น คือ ทะเลน้อย ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความประทับใจในครั้งแรกได้เป็นอย่างดี กิจกรรมล่องแก่งในอำเภอป่าพะยอมสามารถหาประสบการณ์จากที่อื่นได้ แต่ล่องแก่งที่ทะเลน้อยจะไม่สามารถรับประสบการณ์ได้จากที่อื่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น เช่น กิจกรรมล่องแก่ง ล่องเรือดูนก กิจกรรมแข่งโพนลากพระ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมลากพระไม่สามารถเปรียบเทียบกับจังหวัดสงขลาได้เพราะมีความแตกต่างกัน ในส่วนของกิจกรรมที่ชุมชนลำปำจัดขึ้น คือ กิจกรรมตักบาตรยามเช้าที่ตลาดริมคลองลำปำ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ แต่ยังไม่สร้างชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดเท่าไรนัก

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่น ซึ่งสืบสานกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ การทำปลาตุ๋น การร้อยลูกปัดมโนราห์ งานจักสานกระจูด การทำกล้วยฉาบแม่แดง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว การแกะรูปหนังตะลุง แพทย์แผนไทย ก็ถือเป็นภูมิปัญญาที่โดดเด่น ส่วนวิถีชีวิตที่โดดเด่น ได้แก่ การทำประมงพื้นบ้าน (ยอักษ์) การหาปลาด้วยเรือลำเล็ก

ในด้านศักยภาพสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้ถือเป็นสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดพัทลุง ซึ่งสามารถนำมาทำเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างประสบการณ์ใหม่ให้นักท่องเที่ยว ทั้งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว แหล่งประวัติศาสตร์ เทศกาล ประเพณี กิจกรรมการท่องเที่ยว ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน

2. ศักยภาพด้านการรองรับนักท่องเที่ยว

จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองด้านการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมเรื่องการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เพราะมีโรงแรม ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านสะดวกซื้อ และร้านค้าในชุมชน ครอบคลุมซึ่งปัจจุบันธุรกิจได้ขยายให้มีจำนวนมากขึ้นและครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึง การพัฒนาชุมชนแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ ตัวแทนของแต่ละชุมชนจะนำเสนอแผนการเตรียมความพร้อม แผนการพัฒนาและปรับปรุง และแผนการดำเนินการต่าง ๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละชุมชนได้แสดงถึงศักยภาพ ความสามารถ และความต้องการเพิ่มเติมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและดียิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยก็มีงบประมาณไว้เพื่อรองรับการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ทุกปีงบประมาณ

การประเมินความพร้อมด้านการรองรับนักท่องเที่ยว ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ทั้งห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าชุมชน ถนน ระบบสัญญาณโทรศัพท์ (Wifi) ที่ได้เปรียบ คือ คลองกับถนนจะเป็นคู่ขนานกัน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์การวางผังเมืองที่เอื้อต่อการคมนาคมท่องเที่ยว มีรถโดยสารสาธารณะ เรือโดยสารท่องเที่ยว แต่ไม่ค่อยได้ให้บริการ เพราะคนส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวมากกว่า ทำให้ไม่ค่อยมีผู้ใช้บริการ และมีรถเช่าให้บริการ ถ้านักท่องเที่ยวสนใจสามารถจัดหาให้ได้ แต่ยังไม่เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการ

จังหวัดพัทลุงสามารถรองรับกลุ่มตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) จึงทำให้โรงแรมที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ แต่ถ้าจะรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากควรมีการจัดทำโรงแรมที่รองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ ร้านอาหารก็เช่นเดียวกันยังคงขาดแคลนร้านอาหารขนาดใหญ่ และในส่วนของการเดินทางขนส่งมายังจังหวัดพัทลุงยังไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางด้วยตนเอง ไม่มีรถสาธารณะบริการที่เพียงพอ รถเช่าก็มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเช่ารถมาจากสนามบิน

สิ่งที่ควรปรับปรุงสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะเรื่องของการขนส่งสาธารณะที่ยังทำให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงมีความยุ่งยาก ยังไม่ครอบคลุมในทุกแหล่งท่องเที่ยวและมีจำนวนน้อย การเข้าแหล่งถึงข้อมูลของสถานที่มีเพียงเพจสำหรับการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ข้อมูลที่มีก็เป็นข้อมูลเก่ายังไม่ได้ปรับปรุงให้ทันสมัย และกิจกรรม แคมเปญการท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็ยังไม่มีโดดเด่นและไม่ต่อเนื่อง ยังขาดความเป็นมาตรฐานสากล จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้จังหวัดยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

จากการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าการรองรับนักท่องเที่ยวมีระดับความพร้อมเนื่องจากมีบุคลากรรองรับเพียงพอ มีสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวเพียงพอและหลากหลายรูปแบบ วิทยากรผู้ให้ความรู้ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีความชำนาญ แต่ควรปรับปรุงในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้หลากหลายและสะดวกสบาย และให้มีการเพิ่มเติมข้อมูลแหล่งข้อมูลออนไลน์ให้เป็นปัจจุบัน มีความทันสมัย รวมถึงควรมีการจัดแคมเปญ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และสร้างการรับรู้ให้จังหวัดพัทลุงเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

3. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

จังหวัดพัทลุงมีการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม ในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ พบว่า มีการประชุม มีการพบปะพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมให้ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการปรับปรุงพื้นที่บริเวณท่าเรือ มีลานกิจกรรม และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ

ในหลาย ๆ ส่วน เช่น การตลาด การขายออนไลน์ การจัดเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์ ข้อมูลรายได้ ข้อมูลคลังสินค้า การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น เว็บไซต์ โดยมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัด ทั้งแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร แหล่งที่พัก รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

การจัดเก็บฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว มีเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีการบริหารงานโดยคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ มีการจัดประชุม มีชมรมต่าง ๆ เพื่อพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้คนในชุมชนบริหารจัดการ แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ให้ทุกคนมีอาชีพ มีรายได้ ถือเป็นภาระกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม จากเดิมมีเฉพาะรายได้จากยางพารา กลายเป็นการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวกลายเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน กลุ่มใดดูแลเรื่องอะไรก็รับผิดชอบเรื่องนั้น มีการจัดสรรเงินรายได้

ควรพัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้ได้มากที่สุด เช่น การเข้าถึงข้อมูล ยังมีการบริหารจัดการที่กระจาย กระจาย เป็นต้น ควรนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่ชัดเจน มีตัวตน ต้องเป็นเทคโนโลยีที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลให้ได้มากที่สุด โดยภาครัฐและภาคเอกชนควรคิดค้นทำเทคโนโลยีที่มีลักษณะใกล้เคียงซึ่งจะช่วยส่งเสริมการขายที่พิกัดดีขึ้น และหักค่านายหน้าให้น้อยลง แต่ควรพัฒนาความรู้โดยการจัดโครงการเพิ่มเติมความรู้ให้กับคนในชุมชน เพราะมักจะไม่ค่อยมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีหรือใช้เทคโนโลยีไม่ค่อยเป็น ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในส่วนนี้ โดยการช่วยสร้าง ช่วยคิด ช่วยจัดทำระบบต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล การทำสื่อประชาสัมพันธ์ การสื่อสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไปยังเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้หน่วยงานรัฐก็ร่วมมือกับจังหวัดเพื่อพัฒนาข้อมูลร่วมกัน

4. ศักยภาพด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันมีนโยบายให้ทุกชุมชนช่วยกันดูแลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความสะอาดและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือชุมชนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นโยบายที่เน้นเรื่องสุขลักษณะ การคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ขวดพลาสติก และเสนอให้เทศบาลทำการคัดแยกขยะด้วย เมื่อนำขยะจากชุมชนที่คัดแยกไปแล้ว ไม่ควรนำขยะมารวมกัน องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบาย “ไม่แยก ไม่ยก” และทำแก๊สชีวภาพครัวเรือนจากเศษอาหาร เศษปลา หมักทำแก๊สในครัวเรือน และนำส่วนที่เหลือมาทำปุ๋ย มีโรงขยะ เทศบาลมาเก็บขยะให้สัปดาห์ละ 2 ครั้ง สิ่งสำคัญคือต้องมีถังขยะในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนให้เพียงพอ การใช้โซล่าเซลล์ มีการคัดกรองน้ำ มีประตูปิดกั้นน้ำที่จะลงทะเล

ควรมีการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ไม่ควรทำการท่องเที่ยวที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยว (Mass Tourism) เพราะจะทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมไป เช่น การล่องเรือในคลองปากประ เพื่อไปตกปลา เก็บสายบัว หรือการเก็บหินในสถานที่ท่องเที่ยว จะทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรม เป็นต้น ในส่วนของขยะ มีการบริหารจัดการขยะได้เป็นอย่างดี ส่วนเรื่องที่ได้รับการแก้ไขแล้ว เช่น ปัญหามลภาวะทางเสียงในทะเลน้อย ทำให้มีนโยบายการลดเรือยนต์เพื่อลดมลภาวะทางเสียง ที่ทำให้นักชนิดต่าง ๆ ค่อย ๆ หายไป เป็นได้มีการขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา เพื่อคิดค้นนวัตกรรมที่ช่วยลดมลภาวะทางเสียง เพื่อสร้างคามยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง

| ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง | ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม |
|--|--|
| 1. ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว | กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ ภาคีรัฐและภาควิชาการ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในส่วนของจังหวัดพัทลุง มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น คือ ความเป็นบ้านทุ่ง ไม่ปรุงแต่ง มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติเป็นอย่างมากมีทั้ง “เขา ป่า นา เล” การท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอมีความโดดเด่นและแตกต่างกันออกไป และผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีก 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในส่วนของแต่ละท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและน่าสนใจ วัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว รวมถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่นของจังหวัดพัทลุง |
| 2. ศักยภาพด้านการรองรับนักท่องเที่ยว | กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 5 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในส่วนความพร้อมในด้านการบริหารจัดการเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านการท่องเที่ยว โรงแรม ที่พัก อาหาร อีกทั้งยังมีบุคลากรรองรับที่เพียงพอ โดยมีทั้งวิทยากร และนักร้องในชุมชน และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในส่วนของการจัดหาบุคลากรที่เป็นไปตามกระแสหรือเทคโนโลยี |

ตาราง 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง (ต่อ)

| ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง | ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม |
|--|--|
| 3. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ | กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 5 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในส่วนการบริหารงานโดยคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ มีการจัดประชุม พบปะพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่าย ทำเป็นคณะทัวร์ทำการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยจัดให้มีชมรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คนในชุมชนบริหารจัดการ และพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยจัดการอบรมให้ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในส่วนของการทำให้เกิดนโยบายของแผนที่ยั่งยืน เพื่อสร้างจุดเด่นดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว และการให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้การท่องเที่ยวพัฒนายิ่งขึ้น |
| 4. ศักยภาพด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม | กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 5 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในส่วนการนำวิถีชีวิต ชยะ และส่วนเหลือใช้มาทำปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ ทำแก๊สชีวภาพ มีการบริหารจัดการขยะได้เป็นอย่างดี โดยคัดแยกขยะแห้ง ขยะเปียก พลาสติก และมีการใช้ (พลังงานแสงอาทิตย์) และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในส่วนของการจัดการการท่องเที่ยวในเน้นปริมาณนักท่องเที่ยว (Mass Tourism) เพราะจะทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมไป จึงทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Tourism) และการคิดค้นนวัตกรรมที่ช่วยลดมลภาวะทางเสียง เพื่อสร้างความยั่งยืน |

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า จังหวัดพัทลุงมีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถสรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ปัจจุบันการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงในแต่ละอำเภอจะมีความแตกต่างกันออกไป และสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความหลากหลาย แต่ละแห่งจะมีความโดดเด่นไม่เหมือนกัน สิ่งดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยวอันดับแรกที่เป็นประตูสู่พัทลุง คือ “ทะเลน้อย” ซึ่งพื้นที่ทะเลน้อยมีความน่าสนใจอยู่ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่มรดกโลกทางการเกษตรแห่งแรกของไทย จังหวัดได้ใช้สถานที่แห่งนี้เป็นที่รับแขกของจังหวัดในอดีต แต่ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวจะเป็นการล่องแก่งในอำเภอป่าพะยอม สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่

สำคัญ ได้แก่ วัดและวัดต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นโบราณสถานที่สำคัญของภาคใต้ ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ มโนราห์ หนึ่งตะลุง ซึ่งถูกบรรจุลงในแผนพัฒนาเป็นงานวัฒนธรรมประจำถิ่น และวิถีชีวิตที่โดดเด่นของจังหวัดพัทลุงจะเป็นการจักสานกระจูด กระเป่ากระจูด ซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ และเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความโดดเด่น มีความแตกต่างเฉพาะตัว แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พยอมน ธรรมบุตร (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทยแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครมีศักยภาพด้านทรัพยากร ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมของการปลูกจิตสำนึกในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทยแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ เมทิกา พ่วงแสง และคณะ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดพัทลุงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) พื้นที่จังหวัดพัทลุงมีมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าและควรค่าแก่การอนุรักษ์ รักษา และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของจังหวัดพัทลุง แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย 1) โบราณสถาน 2) โบราณวัตถุ 3) ศิลปวัฒนธรรม 4) ประเพณีท้องถิ่น และ 5) วิถีชีวิตที่โดดเด่น องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดพัทลุง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน และใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสสัมผัสและปฏิบัติในกิจกรรมวิถีชีวิตอันโดดเด่น เช่น การสานกระจูด การกรีดยาง เป็นต้น ทั้งนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้วัฒนธรรมในพื้นที่จะคงอยู่คู่ชุมชนต่อไป

2. ด้านการรองรับนักท่องเที่ยว จังหวัดพัทลุงมี โรงแรม ที่พัก โฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านค้า และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้รองรับนักท่องเที่ยว การเดินทางมายังจังหวัดพัทลุงก็มีความสะดวกสามารถเดินทางได้ง่าย และในแต่ละชุมชนต่างก็ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ มีบุคลากรรองรับที่เพียงพอ มีสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว มีวิทยากรประจำฐาน ที่มีความเชี่ยวชาญ มีนักเล่าเรื่องในชุมชน ทุกคนสามารถให้ความรู้ได้ และโดยภาพรวมทางจังหวัดมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตัญญา เพชรสง และคณะ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายศักยภาพของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อศักยภาพของการท่องเที่ยว

3. ด้านการบริหารจัดการ จังหวัดพัทลุงมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม หรือการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และมีการจัดเก็บฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว มีเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีการบริหารงานโดยคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ มีการจัดประชุม มีชมรมต่าง ๆ เพื่อพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คนในชุมชนบริหารจัดการ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทุกคนมีอาชีพ มีรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ดวงธิดา พัฒโน และจาริณี แซ่ว่อง (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง และ พยอมน ธรรมบุตร (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทยแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตบางกอกน้อย

กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แบรินด์ที่ถูกสร้างภายใต้การศึกษานี้เป็นแบรินด์ที่สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำลำคลองทั่วคลอง ทวีร์คลอง ทวีร์สวน นอนโฮมสเตย์เชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิตไทย อีกทั้งยังสามารถสื่อถึงสังคมพหุวัฒนธรรม พุทธ คริสต์ อิสลาม สัมผัสวัฒนธรรมอาหารที่หลากหลายในตลาดเขตบางกอกน้อยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและกระจายรายได้สู่ชุมชนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้รูปแบบของการพัฒนารูปร่างเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และเพิ่มพูนประสบการณ์ที่แตกต่าง

4. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม จังหวัดพัทลุงให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมอบหมายงานให้เทศบาลดำเนินการเก็บขยะจากชุมชนต่าง ๆ และมุ่งให้คัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน ทั้งนี้ได้พัฒนาและปรับปรุงวิธีพีซีที่เกิดขึ้นในทะเลน้อย จึงสร้างมีชื่อเสียงที่เรียกว่า “พัทลุง เมืองเกษตรอินทรีย์” โดยมีความพยายามที่จะนำขยะและส่วนที่เหลือเข้ามาพัฒนาสิ่งท่องเที่ยว เช่น กาบหมาก เก็บมาทำเป็นภาชนะ แล้วนำมาขาย หรือทางปาล์มนำมาทำเป็นถ้วย ชาม และกระถางต้นไม้ เพื่อจำหน่าย ผักตบชวา นำมาทำเป็นตัวกันกระแทกแทนโฟม เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล แย้มวัฒน์ และคณะ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวตามเส้นทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน ที่มียุทธศาสตร์การสร้างความยั่งยืนทางอัตลักษณ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับสภาโลก ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา (Brundtland Commission, 1987) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืนว่า “การพัฒนาแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่กระทบกระเทือนความสามารถของคนรุ่นต่อไป ในการที่จะสนองต่อความต้องการของตนเอง” เกี่ยวกับการลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น กับการลดของเสีย (Reducing Overconsumption and Waste) ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก ส่วนการลดของเสีย เช่น ขยะปฏิภูลต้องหาวิธีการจัดการโดยการแยกประเภทขยะ นำขยะแห้งเข้าสู่ระบบการหมุนเวียนการใช้ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

จากผลการวิจัยในแต่ละด้านสามารถระบุแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพัทลุง ได้ 5 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. ควรมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากขึ้นในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างอัตลักษณ์เฉพาะในการสร้างความแตกต่างและสร้างประสบการณ์ใหม่ด้านการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว
2. หน่วยงานภาครัฐหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการระดับสากลให้กับจังหวัดพัทลุงมากขึ้น
3. แนวทางในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล การสืบค้นข้อมูล การประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการซื้อสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้มีความทันสมัย
4. สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่า การรองรับนักท่องเที่ยว และสามารถนำผลิตภัณฑ์กลับไปใช้ประโยชน์ได้

5. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงให้มีความหลากหลายและครอบคลุมในทุกพื้นที่ เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้งาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนสามารถนำไปเป็นข้อมูล ดังนี้

1.1 การวางแผนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นที่มีความสอดคล้อง

1.2 สามารถนำข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไปปรับใช้ในการออกแบบ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน

1.3 สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในการสร้างแผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ในระดับจังหวัดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดพัทลุง เนื่องจากงานวิจัยพบว่าจังหวัดพัทลุงมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สูง และมีความหลากหลายทางกิจกรรม จึงควรมีการพัฒนากิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อที่จะสร้างประสบการณ์ใหม่ และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการส่งเสริมการลงทุนธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism). สืบค้นจาก <http://marketingdata.base.tat.or.th/ewtnews.php?nid=1701&filename=index>

ณัฐพล แย้มวัฒนะ, จิรัชย์ ศิริศิริรัมย์, ศุภชญาส ดวงจันทร์ และสุชฌม เฉลยทรัพย์. (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวตามเส้นทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา*, 2(2), 23-34.

ดวงธิดา พัฒโน และจาริณี แซ่ว่อง. (2560). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 37(2), 89-106.

ตัญญา เพชรสง, ชมพูนุช จิตติถาวร และผกาภาส ชัยรัตน์. (2564). ศักยภาพการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพัทลุง. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 7(5), 69-80.

พยอม ธรรมบุตร. (2562). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทยแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 13(3), 65-75.

ภัษมณี แก้วสง่า และนิศาชล จำนงศรี. (2555). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์:ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวไทย. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 6(1), 91-109.

- เมธิกา พ่วงแสง, ปาริชาติ ช้วนรักธรรม, และรัชพล แย้มกลีบ. (2564). การจัดการความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดพัทลุงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2(2), 53-67.
- วันวิสาข์ พลอย อินสว่าง และคณะ. (2564). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังอย่างมีส่วนร่วม. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2394-2401). นครปฐม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุภาภรณ์ หาญทอง. (2543). ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง. ภาคนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2564). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: นวัตกรรมและการเคลื่อนย้ายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารศิลปศาสตร์ (วังนางเลิ้ง) มทร. พระนคร, 1(1), 1-24.
- Brundland Commission. (1987). *Our common future: Report of the world commission on environment and development*. Retrieved from <http://www.un-documents.net/our-common-future>.
- Techakana, J. (2022). A Structural Equation Model for Developing and Promoting Creative Tourism in Thailand. *Journal of Positive School Psychology*. 6(4), 7730-7740.
- Tourism Authority of Thailand. (2018). Tourism Authority of Thailand. Retrieved from <https://www.tourismthailand.org/fileadmin/downloads/pdf/>
- UNESCO. (2006). *Toward Sustainable Strategies for creative tourism*. Discussion Report of the Planning Meeting for 2008 International Conference on Creative Tourism. Santa Fe, New Mexico. U.S.A. Retrieved from <https://socanth.tu.ac.th/wp-content/uploads/2017/08/suddan-2558.pdf>
- World Travel and Tourism Council. (2017). *Travel and Tourism Economic Impact 2017 World*. Retrieved from <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/regions-2017/world2017.pdf>
- Wurzburger, R. (2010). *Creative tourism: A global conversation: How to provide unique creative experiences for travelers worldwide*. Santa Fe: Sunstone.